



**TILSYNSUTVALGET**  
FOR DOMMERE

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 1. februar 2017 truffet vedtak i

- Sak nr:** 16-099 (arkivnr: 16/1391)
- Saken gjelder:** Klage fra advokat A på tingrettsdommer B ved X tingrett
- Utvalgsmedlemmer:** Unni Sandbukt (leder)  
Randi Grøndalen  
Ketil Myhre  
Svein J. Magnussen  
Turid Ellingsen
- Offentlighet:** Vedtaket er offentlig, jf. offentlighetsloven § 3.
- Vedtak:** Tingrettsdommer B gis kritikk for å ha opptrådt i strid med god dommerskikk

**Innledning:**

Ved brev av 1. november 2016 har advokat A klaget på tingrettsdommer B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt tingrettsdommer B, som ved brev av 21. november 2016 har avgitt uttalelse. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra politiadvokat C og aktor, politiadvokat D. Klagen er supplert ved brev av 29. november 2016, som innklagede har kommentert i skriv av 7. desember 2016. Sorenskriver E ved X tingrett er orientert om klagen og har den 21. november 2016 avgitt uttalelse.

**Saksfremstilling:**

Klagen gjelder et fengslingsmøte gjennomført 24. oktober 2016, hvor klager var forsvarer. Klagers klient ble den 11. oktober 2016 siktet i en alvorlig straffesak og ble varetektsfengslet 12. oktober 2016 fram til 25. oktober 2016. Rettsmøtet den 24. oktober 2016 gjaldt fengslingsforlengelse. Klager har kontor i Y, mens domstolen holder til i Z.

Klager – advokat A – har i hovedsak vist til følgende:

På ettermiddagen fredag 21. oktober 2016 fikk klager opplyst fra politiadvokat C at det skulle bli rettsmøte i X tingrett påfølgende mandag. Klager hørte ikke noe fra tingretten om dette. På søndag kveld hadde klager ikke mottatt lagmannsrettens kjennelse av 21. oktober 2016 eller aktors påtegning. Dette til tross for at klager tidligere hadde meddelt Y lensmannskontor at han ønsket saksdokumentene fortløpende til den aktuelle saken fortløpende. På kvelden samme dag tok han kontakt med politiadvokat C, som redegjorde for innholdet i påtegningen og informerte om at han ikke har mottatt alle avhør i saken. Han fikk opplyst at det ikke var opplysninger i disse avhørene som underbygget siktelsen eller dannet grunnlag for å utvide siktelsen.

Underveis til Z, dvs mandag 24. oktober, mottok han for første gang henvendelse fra X tingrett angående rettsmøtet som skulle finne sted få timer senere. På spørsmål fra retten bekreftet han at han kom til rettsmøtet.

Da dommeren under rettsmøtet fikk høre at han manglet dokumentasjon, kom han med en monolog hvor han ga uttrykk for at han manglet respekt for retten og var uprofesjonell. Han fikk ikke mulighet til å redegjøre for situasjonen, og ble avbrutt på en brysk måte da han forsøkte å svare på dommerens spørsmål om hva han hadde gjort for å få tak i dokumentene. Opptredenen fra dommeren opplevdes som nedlatende og skjedde i åpen rett mens hans klient var til stede.

Dagen etter rettsmøtet ringte han dommeren for å ta opp opptredenen i retten, men han opplevde det som nytteløst. Dommeren fastholdt at hans opptreden var riktig. Han avsluttet da samtalen med at dommeren etter hans oppfatning tok feil, og la på røret. Dommerens oppfatning av telefonsamtalen dagen etter fengslingsmøtet må bero på en misforståelse.

Det stemmer ikke at han fremholdt at han ikke hadde bruk for saksdokumentene, eller at han har vist likegyldighet med hensyn til å skaffe seg dokumentene. Han opplever at dommeren i forbindelse med klagen fortsetter med negativ karakteristikk av ham, også etter at han gjennom klagen er gjort kjent med forhistorien.

Innklagede – tingrettsdommer B – har i hovedsak vist til følgende:

Ved rettsmøtets start ble det ikke tatt opp av klager eller aktor at klager ikke hadde alle sakens dokumenter. Da siktede svarte benektende på om han var kjent med innholdet i fengslingsbegjæringen, brøt klager inn og opplyste om at de ikke hadde mottatt dokumentene som var

kommet til saken etter forrige fengslingsmøte. Klager opplyste videre at aktor hadde orientert om innholdet i dokumentene per telefon.

Innklagede spurte klager hva som var blitt gjort for å få tak i politidokumentene, og om klager hadde gjort noen grep for å hente dokumentene i Z. Klager gjentok at det ikke var klagers feil, og at dokumentene ikke hadde vært klare da klager dro fra Y.

Klager fikk to ganger anledning til å forklare hvordan det forholdt seg at klager ikke hadde dokumentene. Innklagede mener at klagers unntakshet med å skaffe seg dokumentene bare kan ha én fornuftig forklaring, nemlig at han ikke anså at han hadde behov for dokumentene.

Klager viste ingen forståelse for at situasjonen ville skape problemer for avviklingen av rettsmøtet.

Innklagede mente at dette var manglende respekt for rettens arbeid og tid, og reagerte med å si dette til klager før det ble tatt pause. Han mener han ikke sa at klager var useriøs. Han mente at klager også tilsidesatte sine plikter som forsvarer overfor sin klient, men han nevnte ikke dette i rettsmøtet.

Dagen etter ble han kontaktet av klager, og klager uttrykte sinne over at han hadde uttalt i klientens påhør at klager ikke hadde respekt for domstolen. Han forsøkte å forklare at han hadde funnet tilfellet svært graverende, og at kommentarene var knyttet til den konkrete hendelsen. Han fremholdt at han ikke hadde sagt noe i retten om hva han mente om klagers arbeid i relasjon til siktede. Klager hisset seg ytterligere opp, og i en tone som var nedlatende overfor innklagede, fremholdt klager hvor erfaren han selv er osv. Klager slengte på røret mens innklagede var midt i en setning, og samtalen ble brutt. Dersom klager ikke hadde brutt samtalen, kunne de ha pratet og ryddet i uklarheter.

Han fant grunn til å ta tilfellet opp med domstolleder, og vurderte om han burde klage klager inn til disiplinærutvalget for advokater. Etter noen vurderinger, og under noe tvil, kom han til at hendelsen kunne passere som en glipp, og ikke som en generell holdning og manglende forståelse for forsvarers rolle.

Politiadvokat C – har i hovedsak uttalt følgende:

Han bekrefter klagers fremstilling av faktum før rettsmøtet fant sted. Begjæringen om å fremstille siktede for fortsatt varetekt ble ikke skrevet ut før etter arbeidstid på fredag ettermiddag. Han hadde flere ganger kontakt med klager per telefon i løpet av helgen, og han forsøkte å holde forsvarer oppdatert på faktum og begrunnelsen for begjæringen.

Han har vanskelig for å se hvordan noen forsvarere skal kunne ha oversikt over alle sakens dokumenter til enhver tid, da de vil være avhengig av at politiet holder de oppdatert.

Han var ikke møtende aktor under fengslingsrettsmøtet og kan derfor ikke uttale seg om det som skjedde der.

Aktor – politiadvokat D – har i hovedsak uttalt følgende:

Like etter rettsmøtets oppstart ble det klart at klager ikke hadde mottatt begjæringen om fengsling. Dette kunne ha vært avhjulpet med en telefon til henne i forkant.

Dommeren henvendte seg først til henne og ba om en forklaring, og hun hadde opplyst at hun ikke var kjent med at klager ikke hadde alle dokumentene. Dommeren ba så klager om en forklaring, og fremsto som noe irritert. Han hevet stemmen, uttrykte at forsvarer ikke var

profesjonell og viste manglende respekt for retten, samt avbrøt forsvarer når han forsøkte å forklare. Hun opplevde det som noe ubehagelig å være vitne til dette.

Domstolleder – sorenskriver E – har i hovedsak uttalt følgende:

Dommeren tok saken opp med ham, og dommeren var opprørt over at klager kunne møte i et rettsmøte uten å ha satt seg inn i dokumentene. Han fortalte også at han selv ville ha fått sparken om han hadde opptrådt slik da han var forsvarer.

#### **Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:**

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Partene er orientert om retten til å forklare seg muntlig for utvalget, men ingen av dem har bedt om å få avgi forklaring, jf. domstoloven § 238 annet ledd. Tilsynsutvalget har ikke funnet grunn til å pålegge noen av partene å forklare seg for utvalget.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Klager har anført at dommeren har opptrådt i strid med god dommerskikk ved at han, i rettsmøtet og i klientens og aktors påhør, sa at klager manglet respekt for retten og var uprofesjonell, og at klager ble avbrutt på en brysk måte da han forsøkte å svare på dommerens spørsmål om hva han hadde gjort for å få tak i saksdokumentene. Klager opplevde at dommeren var nedlatende, uroet hans klient og bidro til en dårlig stemning i retten.

Dette er forhold som utvalget kan vurdere.

I forarbeidene til domstoloven kap. 12, er det nærmere beskrevet hva som skal være retningsgivende for utvalgets vurdering av dommeratferd. Utvalget viser blant annet til Ot.prp. nr. 44 (2000-2001) side 199 hvor følgende er uttalt:

"God dommerskikk har å gjøre med hvordan en dommer utfører sine oppgaver. God dommerskikk er knyttet til en rekke forhold. For det første vil dommerens opptreden i retten være gjenstand for vurdering. I den forbindelse kan spørsmål om møteledelse, opptreden overfor parter, vitner og andre aktører være av betydning."

Utvalget viser videre til Etsiske prinsipper for dommeratferd pkt. 6, Korrekt opptreden, som lyder slik:

"En dommer skal holde en saklig tone og opptre verdig og korrekt overfor alle som dommeren har med å gjøre i embetsutøvelsen.

Dommeren skal påse at meddommere deltar som fullverdige medlemmer av retten.

Dommeren skal vise respekt for de oppgavene advokater og representanter for påtalemyndigheten har i rettspleien. En advokat skal ikke identifiseres med sin klient."

Det er en viktig rettesnor for Tilsynsutvalget om det er påvist forhold som er egnet til å svekke tilliten til domstolene og dommerne, jf. Ot.prp. nr. 44 (2000-2001) side 174.

Det må være påvist konkrete forhold, f.eks. i form av krenkende utsagn eller annen klanderverdig opptreden fra dommerens side, for at utvalget skal kunne reagere med disiplinærtiltak. Under enhver omstendighet må det foreligge uheldig dommeratferd over en viss terskel for at utvalget skal reagere med kritikk. Tilsynsutvalget har kommet til at dommerens opptreden i rettsmøtet den 24. oktober 2016 overstiger denne terskelen.

Utvalget har funnet at klagers beskrivelse av dommerens opptreden i rettsmøtet er tilstrekkelig sannsynliggjort og legger denne til grunn. Ved denne vurderingen er det, i tillegg til klagen, særlig lagt vekt på uttalelsen fra møtende aktor. Videre er det lagt vekt på at innklagede bekrefter at han i rettsmøtet sa at klager viste manglende respekt for rettens arbeid og tid. Innklagede har videre opplyst at han mener at han ikke sa at klager var useriøs, uten at dette avvises. Endelig vises det til at domstolsleder har opplyst at han oppfattet innklagede som opprørt over at klager kunne møte i et rettsmøte uten å ha satt seg inn i dokumentene.

Utvalget finner ikke grunn til å gå nærmere inn i bakgrunnen for at klager ikke hadde alle sakens dokumenter, herunder fengslingsbegjæringen, da rettsmøtet startet. Klager har gitt en redegjørelse for dette i klagen og politiadvokat C har bekreftet denne i sin uttalelse. For utvalget er det tilstrekkelig å vise at aktor, forsvarer og dommer har et felles ansvar for at siktedes rettigheter blir ivaretatt. Det vises herunder blant annet til straffeprosessloven § 98 tredje ledd hvor det fremgår at: *"Siktede skal gis anledning til å rådføre seg med sin forsvarer før fengslingsspørsmålet behandles. Forsvareren skal snarest mulig og senest før rettsmøtet om varetektsfengsling få kopi av de av sakens dokumenter som han har rett til å gjøre seg kjent med etter § 242."* Videre fremgår følgende av straffeprosessloven § 184a: *"Før fengslingsspørsmålet avgjøres, skal retten sørge for at siktede blir veiledet om hva siktelsen og fengslingsbegjæringen innebærer."*

Det avgjørende for Tilsynsutvalget er hvordan dommeren håndterte den situasjonen som var oppstått i rettsmøtet.

Utvalget legger til grunn at dommeren var synlig irritert like etter oppstart av rettsmøtet og viste dette ved blant annet å heve stemmen. Dette var i seg selv uheldig og bidro til en ubehagelig stemning i retten. Det vises her blant annet til at aktor har opplyst at hun opplevde det som noe ubehagelig å være vitne til det som skjedde.

Utvalget mener at det var klanderverdig at dommeren avbrøt klager, på det klager opplevde som en brysk og nedlatende måte, når han forsøkte å forklare bakgrunnen for at han ikke hadde alle dokumentene. Dommerens atferd i denne sammenheng anses for å være krenkende og lite respektfull overfor klager som aktør i retten. Videre mener utvalget at dommerens opptreden også innebar en kritikkverdig møteledelse. Klager hadde fått ordet for å svare på dommerens spørsmål om bakgrunnen for den situasjonen som var oppstått og da burde dommeren gitt ham anledning til dette uten denne typen avbrytelser. Utvalget sitter igjen med et inntrykk av at dommeren fremsto som forutinntatt og lite interessert i å høre klagers forklaring. Dette underbygges av dommerens uttalelse til utvalget, hvor det blant annet fremgår at han mener at *"klagers unnfallenhet med å skaffe seg dokumentene bare kan ha en fornuftig forklaring, nemlig at han ikke anså at han hadde behov for dem"*.

Dommerens uttalelser, i åpen rett med siktede til stede, om at klager manglet respekt for retten og var uprofesjonell utgjør i seg selv kritikkverdig dommeravferd. Slik utvalget ser det, er det i denne sammenheng uten betydning om det var grunnlag for å kritisere klager eller ikke. Karakteristikkene var i alle tilfelle unødvendig krenkende og respektløse overfor klager.

Samlet sett mener Tilsynsutvalget at tingrettsdommer B sin opptreden er i strid med god dommerskikk, og at det er grunnlag for å ilegge ham disiplinærtiltak i form av kritikk, jf. domstolloven § 236 andre ledd.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

Tingrettsdommer B gis kritikk for å ha opptrådt i strid med god dommerskikk.